

Stanovisko Výboru pro udržitelnou energetiku Rady vlády pro udržitelný rozvoj k energetické efektivnosti a úsporám konečné spotřeby energie v ČR

Výbor trvale věnuje pozornost aktuálnímu stavu a trendům ve zvyšování energetické efektivnosti a úsporám konečné spotřeby energie v ČR jako jednoho z pilířů udržitelné energetiky. S ohledem na Hlavní doporučení Výboru pro udržitelnou energetiku RVUR k návrhu Aktualizace Státní energetické koncepce, USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 18. května 2015 č. 362 o Státní energetické koncepci České republiky¹, informaci MPO k stavu plnění a prosazování SEK z 09/2015, návrhu Plánu rekonstrukce objektů v působnosti článku 5 směrnice o energetické účinnosti, 3. zprávu o pokroku v oblasti plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti v České republice, **doporučuje Výbor prostřednictvím RVUR vládě následující opatření k nezbytné akceleraci zvyšování účinnosti užití energie a plnění cílů v úsporách energie** vyplývajících ze závazků ČR jako členské země EU, aby jejich plnění nebylo ohroženo:

1. Organizační opatření

1.1 Rozšířit stávající evaluaci přínosů opatření ke zvýšení energetické účinnosti podle čl. 24 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti o trvalé sledování jejich vlivu na snížení emisí CO₂ pro zabezpečení cílů dekarbonizace v sektoru výroby a spotřeby energie;

1.2. Zpracovat analýzu reálnosti cílů a podmínek jejich splnění zejména s ohledem na časovou a objemovou dostupnost finančních zdrojů (evropské zdroje, příjmy z prodeje emisních povolenek, státní rozpočet), stanovených NAPEE, Příl. č. 1, která bude vycházet ze skutečného stavu plnění národního cíle úspor KSE ve smyslu 3-tí zprávy MPO o plnění vnitrostátních závazků k 30. 4. 2015;

1.3. Plán rekonstrukce objektů, v působnosti článku 5 směrnice navazující na Strategii renovace budov podle čl. 4 EED, Příloha č. 6 NAPEE, rozšířit a upřesnit o přehled opatření ve stavební části budov a jen v jejich technických systémech. Dostupné technické, ekonomické a ekologické údaje obsažené v povinně zpracovaných energetických auditech a průkazech energetické

¹ Zejména se jedná o část III, b.3., která ukládá do 31. prosince 2016 předložit analýzu aktuálního a očekávaného vývoje v mezinárodní klimaticko-energetické politice včetně podrobné analýzy potenciálu energetických úspor a efektivnosti a scénářů konečné spotřeby energie a elektřiny v České republice do roku 2050.

náročnosti využít pro upřesnění uvažovaných scénářů energetického zhodnocení fondu budov a souvisejících investičních nákladů;

1.4. S ohledem na současný stav plnění cíle v úsporách energie podle č. 7 Směrnice o energetické účinnosti **zpracovat urychleně analýzu možné úpravy nastavení politických opatření ve vztahu k ostatním možným řešením a to s využitím zkušeností zemí EU se zavedeným alternativním schématem nebo kombinací obou schémat;**

1.5. Rozšířit účast českých odborníků v mezinárodních projektech podporujících implementaci EED národní programovou podporou, umožnit vzájemnou koordinaci postupů a přenosu informací. Rozšířit možnosti účasti v mezinárodních projektech zaměřených na inovativní opatření a technologie k zvýšení úspor KSE u konečných zákazníků cílenou podporou na specifické projekty.

1.6. Sledovat a upravovat procesy administrace dotací z národních i evropských programů aby vedly ke snížení transakčních nákladů žadatelů i poskytovatelů dotací s ohledem na absorpční kapacitu jednotlivých programů.

1.7. Rozšířit stávající informační portál MPO na odbornou platformu zaměřenou na přenos všech relevantních informací na mezinárodní i národní úrovni podporujících zvyšování energetické účinnosti a úspory energie ve všech sektorech spotřeby.

2. Doporučení v oblasti neinvestičních opatření

2.1. Zahájit rozsáhlou národní informační, vzdělávací a osvětovou kampaň k projektování a provádění zejména energeticky pasivních a aktivních staveb, zavádění principů „Smart city“ do řídicích systémů měst a obcí. Realizace kampaně bude cílit na specifické skupiny společnosti s největším podílem na spotřebě energie;

2.2. Ve veřejných zakázkách důsledně prosazovat projekty vedoucí k minimalizaci emisí CO₂ prostřednictvím nákladově optimálních řešení, legislativně a metodicky podpořit zavedení hodnotících kritérií projektem dosažené úspory energie včetně snížení provozních nákladů;

2.3. Upravit stávající právní a technické předpisy tak, aby byly jednoznačné, srozumitelné, a s nezpochybnitelným výkladem pro úroveň poučené veřejnosti jako nástroj k zvýšené ochotě přijímat povinnosti plynoucí z legislativy² ;

² Např. u povinností zveřejňovat PENB nebylo s dotčenými subjekty komunikováno a tato povinnost se v praxi projevila tím, že šlo pouze o zajištění co nejlevnějšího zpracovatele a s PENB se dále nepracovalo.

2.4. Upravit stávající dostupné informativní kalkulační nástroje o plný rozsah informací vedoucích k realizaci úsporných opatření (druh opatření, úspory energie vyjádřené ve snížených nákladech na vytápění/např. elektřina, plyn, CZT a dobu návratnosti) – zde mj. využívat i verifikované údaje z pilotních a již zrealizovaných projektů;

3. Doporučení v oblasti investičních opatření

3.1. Posílit financování národních programů a upravit způsob a míru dotace tak, aby byly pro investory/ vlastníky RD a BD více motivační a současně vedly k dosažení maximálního objemu úspor konečné spotřeby energie při co nejkratší době prosté návratnosti financování. Rozšířit stávající program NZÚ BD i mimo území Prahy jako doplňkový k IROP, kde s ohledem na rozložení výstavby je výrazný potenciál úspor KSE. V případě nájemního bydlení se jedná o příspěvek k omezování energetické chudoby.

3.2. Národními programy podporovat pilotní projekty zaměřené na aplikaci nejlepších dostupných technologií při energetické renovaci historických budov, využívání služeb EPC a EC na municipální a obecní úrovni;

3.2. Inicializovat jednání s Evropskou komisí ve věci navýšení alokace OP PIK 2014 až 2020 specifický cíl 3 Efektivní energie pro velké podniky ze současných 20% alespoň na 50% .

Zdůvodnění:

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 18. května 2015 č. 362 o Státní energetické koncepci České republiky v části III, b. 3. ukládá do 31. prosince 2016 předložit analýzu aktuálního a očekávaného vývoje v mezinárodní klimaticko-energetické politice včetně podrobné analýzy potenciálu energetických úspor a efektivnosti a scénářů konečné spotřeby energie a elektřiny v České republice do roku 2050. Již z 3. ZPRÁVY O POKROKU V OBLASTI PLNĚNÍ VNITROSTÁTNÍCH CÍLŮ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE k 30. 4. 2015 ale vyplývá, že reálně hrozí min. dvouleté zpoždění v realizaci předpokládaných energeticky úsporných opatření financovaných z operačních programů pro období 2014 – 2020. Pro dosažení schváleného cíle je třeba ročních nových úspor na úrovni 6 820 TJ, přičemž zatím bylo dosaženo pouze 665,3 TJ:

	Opatření	2014 [TJ]
1.1	Regenerace panelových domů - Program PANEL resp. NOVÝ PANEL	22,4
1.2	Zelená úsporám	ukončen
1.3	Nová Zelená úsporám 2013	50,0
1.4	Nová Zelená úsporám 2014–2020	projekty v realizaci
1.5	Program JESSICA	projekty v realizaci
1.6	Integrovaný regionální operační program 2014–2020	Projekty v realizaci od 2016
1.7	Společný program pro výměnu kotlů	49,6
1.8	Operační program Životní prostředí 2007–2013	84,5
1.9	Operační program Životní prostředí 2014–2020	Projekty v realizaci od 2016
1.10	Státní programy na podporu úspor energie a využití OZE - investiční dotace	7,0
1.11	OP Praha Pól růstu - část budovy	Přínosy od 2016
1.12	Operační program Podnikání a inovace	441,8
1.13	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	Projekty v realizaci od 2016
	CELKEM	665,3

V případě úspor energie u budov ústředních vládních institucí, které v roce 2014 činily 7,24 TJ nových úspor, přičemž za celé období 2014 - 2020 je cíl stanoven ve výši 215,3 TJ kumulovaných úspor, je třeba nastavené tempo minimálně udržet. Doporučení Výboru doplňuje návrh Plánu rekonstrukce objektů v působnosti ústředních orgánů, viz <http://www.komora.cz/pro-podnikani/legislativa-a-normy/pripominkovani-legislativy/nove-materialy-k-pripominkam/187-15-plan-rekonstrukce-objektu-v-pusobnosti-clanku-5-smernice-o-energeticke-ucinnosti-t-28-9-2015.aspx>, neboť provedená opatření mohou sloužit jako „příklady správné praxe“ i na municipální a komunální úrovni.

Posílení národních programů a úprava způsob a míry dotace tak, aby byly pro investory/ vlastníky BD více motivační je zásadní, v porovnání s obdobím do r. 2010 zde nastal největší propad zájmu a tedy dosažitelných úspor pro potřeby vykazování v rámci NAPEE, podle predikcí byl pro období 2014-16 možný potenciál úspor 486 PJ, realizované úspory jsou odhadem dle výkonosti r. 2014 max. 160 PJ. Pro posouzení současného stavu lze uvést srovnání s předchozím obdobím, kdy bylo jen v Ústeckém kraji zatepleno za cca 10 let 41 tis. b.j. v BD s dotací 2 121 mil. Kč z programu

PANEL a ZÚ, investiční náklady čily celkem 5 538 mil. Kč, míra dosažených úspor je závislá na podmínkách programů. V celém kraji podle posledního Sčítání 2011 je 331 tis. b.j., z toho 220 642 b.j. v BD, ve vlastnictví bytových družstev a SVJ 120 406 b.j., přičemž 195 tis. b.j. s ústř. vytápěním, zbývá tedy zateplit až 150 tis. b.j., předpokládaná dotace může činit 7 760 mil. Kč, vynaložené investice 20 261 mil. Kč. Snížení konečné spotřeby tepla na vytápění a ohřev teplé vody v průměrné výši 40 % a min. o 2 250 TJ ročně je pak výraznou podporou k omezování spalování zejména HU v dané lokalitě.

Návrh na jednání s Evropskou komisí ve věci navýšení alokace OP PIK 2014 až 2020 specifický cíl 3 Efektivní energie pro velké podniky ze současných 20% alespoň na 50% vyplývá ze zkušeností z účasti v minulém programovacím období. Velké podniky představovaly cca 80 % úspor programu Ekoenergie v minulém období. V rámci politických opatření alternativního schématu představuje toto politické opatření 21 PJ úspor v KSE.

Všechny výše jmenované investiční akce zaměřené na úspory konečné spotřeby energie a zvyšování efektivity jejího užití je přímo podmíněno kvalitou a rozsahem informačních, vzdělávacích a osvětových aktivit. Zde se významně osvědčila součinnost s odborníky působícími na regionální i municipální úrovni a NNO. Důležitý je přenos a aplikace zkušeností z realizovaných opatření a to i prostřednictvím mezinárodní spolupráce a účastí jako např. Pakt starostů, projektech R&D Implementační dohody IEA Energy Conservation in Building. Dokladem je analýza výsledků Státního programu MPO EFEKT za období od r. 2000, kdy měnící se objem neinvestičních dotací se vždy odrážel ve vykazovaných výších úspor energie.

Závěr:

Výbor apeluje, že je potřebné urychlení procesů zvyšování energetické efektivity a dosahování minimálně úspor energie na úrovni schválených cílů podle směrnice o energetické účinnosti. Energetická efektivnost je zároveň jedním z nástrojů naplňování Státní energetické koncepce, posilování energetické bezpečnosti a nezávislosti. Dále se jedná o podporu vlivu stavu v dostupnosti HU pro výrobu elektřiny i rozvoj a modernizaci topárenství na základě rozhodnutí vlády ke korekci ÚEL.